

ऋणानुबंध सामाजिक संस्था

Flat no 10 , Amey apa. Near Digamberwadi school Warje Malwadi pune 58
Regi.no MH-1722-pune Bombay Public Trust No. F 40654
Website : www.runanubandhss.org / e-mail: runanubandh09@gmail.com
Contact no 9049141131 /9850986079

संस्थेचा परिचय

ऋणानुबंध सामाजिक संस्था (RSO) ही एक ना-नफा, गैर-सरकारी विकास संस्था आहे जी सहभाग आणि सक्षमीकरणद्वारे पुणे, भारतातील कमी भाग्यवान लोकांचे जीवन सुधारण्यासाठी वचनबद्ध आहे. **RSO** ची स्थापना संबंधित आणि वचनबद्ध नागरिकांच्या एका गटाने केली होती ज्यांना असा विश्वास होता की जेव्हा संधी दिली जाते तेव्हा गरीब पुरुष आणि स्त्रिया आणि मुले स्वतःला अधिक प्रभावीपणे मदत करण्यासाठी प्रसंगी पुढे येऊ शकतात.

RSO ची स्थापना पुणे जिल्ह्यात झाली आणि ०३/०७/२०१२ रोजी सोसायटी नोंदणी कायदा १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत आहे आणि बॉम्बे पब्लिक चॅरिटेबल ट्रस्ट कायदा १९५० अंतर्गत नोंदणीकृत आहे आणि ११ वर्षांपासून कार्यरत आहे. आपल्या विनम्र सुरुवातीपासून, ऋणानुबंध अनेक क्षेत्रांतील लोकांच्या श्रेणीसह कार्य करणाऱ्या एक दोलायमान संस्थेमध्ये विकसित झाले आहे: ऋणानुबंध सामाजिक संस्था विविध क्षेत्रांमध्ये कार्यक्रम राबवते, असुरक्षित समुदायांच्या गरजा पूर्ण करते. संस्थेचा असा विश्वास आहे की गरिबी कमी/निर्मूलन करण्याचा कोणताही सोपा उपाय नाही. त्यामुळे, गरिबीवर मात करण्यासाठी, गरीब लोकांना भेडसावणाऱ्या समस्यांचे निराकरण करणे आवश्यक आहे. एकात्मिक, शाश्वत रीतीने समस्या हाताळणे, या संस्थेचा उद्देश समुदायातील सर्वात असुरक्षित लोकांचे जीवनमान सुधारणे आहे. ही संस्था महाराष्ट्रातील दुर्गम खेड्यांमध्ये राहणाऱ्या लोकांना शिक्षण आणि वैद्यकीय मदत करत आहे.

संस्थेचे विजन :

ज्ञान आणि आर्थिक सक्षमीकरणद्वारे मुलांच्या आणि समुदायांच्या जीवनात बदल घडवून आणणे .

संस्थेचे मिशन:

वंचित आणि पोहोचलेल्या समुदायांना शाश्वत पद्धतीने त्यांचे शारीरिक, मानसिक, भावनिक, बौद्धिक आणि सामाजिक आरोग्य, शिक्षण आणि उपजीविकेची स्थिती सुधारून सक्षम करणे.

संस्थेची भौगोलिक कार्यक्षेत्रे

महाराष्ट्रातील वारजे माळवाडी पुणे जिल्ह्यात ही संस्था कार्यरत आहे. नजीकच्या भविष्यात त्यात आणखी जिल्ह्यांचा समावेश होईल.

ऑपरेशनचे क्षेत्र

ऋणानुबंध सामाजिक संस्थेने एकात्मिक शाश्वत विकास प्रतीकृतीचा अवलंब केला आहे, जे पाच मुख्य विषयगत क्षेत्रांमध्ये कार्य करते:

- महिला सक्षमीकरण
- आरोग्य आणि शिक्षण
- जागरूकता निर्माण करणे
- बाल हक्क आणि संरक्षण
- मदत कार्य

पार्श्वभूमी;

जगातील सर्वात मोठ्या लोकशाहीपैकी एक असलेल्या भारताची लोकसंख्या आजपर्यंत **1.3** अब्जांपेक्षा जास्त आहे. भारतातील बहुतेक लोक दारिद्र्यरेषेखालील जीवन जगत आहेत आणि त्यांना अनेक समस्यांचा सामना करावा लागत आहे, उदा., अन्न, निवारा, आरोग्य सेवा, शिक्षण आणि बेरोजगारी आणि अशा प्रकारे लोक दारिद्र्यात जगत आहेत. गरिबी हे मृत्यू आणि अपंगत्वाचे प्रमुख कारण म्हणून नेहमीच ओळखले जाते. गरिबीमुळे पिण्याचे सुरक्षित पाणी, अपुरे अन्न, निकृष्ट आरोग्य सेवा आणि गरीब शिक्षण यांचा अभाव आहे. या सर्वांचा आरोग्यावर परिणाम होईल.

भारतीय संदर्भात गरिबीची स्थिती महाराष्ट्र राज्यात दिसून येते. झोपडपट्ट्या आणि ग्रामीण भागातील कुटुंबे साधारणपणे मोठी असतात आणि अनेकदा समस्यांना तोंड द्यावे लागते आणि कुटुंबातील कमावते सदस्य परिस्थितीचा सामना करू शकत नाहीत. काहीवेळा त्यांना कमावण्यासाठी काम मिळत नाही. अखेरीस ते उपजीविकेच्या शोधात इतर ठिकाणी स्थलांतर करतात किंवा मृत्यू किंवा रोगाचा सामना करण्यासाठी उपासमार करतात. गरिबांचा संघर्ष गर्भातच सुरू होतो. आईच्या कुपोषणाचे परिणाम पोटातील बालकाला भोगावे लागतात.

सर्वोदय प्रकल्पाची गरज : गरिबी हे नेहमीच आजार, मृत्यू आणि अपंगत्वाचे प्रमुख कारण म्हणून ओळखले जाते. आता वर्ल्ड हेल्थ ऑर्गनायझेशन (**WHO**) ने गरीबी ही 'निर्दयी मारेकरी' असल्याचे विधान केले आहे.

शहरी झोपडपट्टी भागातील मोठ्या कुटुंबांना अनेकदा या समस्यांना सामोरे जावे लागते आणि कुटुंबातील कमावते सदस्य परिस्थितीचा सामना करू शकत नाहीत आणि जगणे कठीण होते. मुलांना अनाथ आणि निराधार म्हणून सोडून मृत्यूच्या रूपात दिलासा मिळतो. ही मुले निवारा, अन्न आणि वस्त्राशिवाय उपाशी राहतात आणि रस्त्यावर फिरतात.

प्रकल्पाचे स्थान आणि कालावधी

महाराष्ट्रातील पुणे जिल्ह्यातील शहरी झोपडपट्टीत राहणारी अनाथ मुले. प्रकल्पाचा कालावधी **5** वर्षे म्हणजेच **60** महिने असेल. (त्याचा आमचा चालू प्रकल्प **18** जुलै **2021** पासून सुरू झाला आहे)

लक्ष्य गट आणि लोकसंख्या:

महाराष्ट्रातील पुणे जिल्ह्यातील वारजे माळवाडी गावातील शहरी झोपडपट्टीतील गरीब आणि वंचित समाज

लाभार्थी : **100** अनाथ, अर्ध अनाथ मुले

१) जे फक्त एकट्या पालकांसोबत आहेत. (आई किंवा वडील मरण पावले आहेत)

२) तसेच गरजू मुले आहेत ज्यांच्या कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती बिकट आहे.

महाराष्ट्रातील पुणे जिल्ह्यातील शहरी झोपडपट्ट्यांमधील अनाथ मुलांची सर्वांगीण काळजी, शिक्षण आणि कौशल्य विकास.

1. मुलांना दर्जेदार आणि ताजेतवाने शिक्षण देणे आणि त्यांच्या जीवनात आत्मविश्वास मिळविण्यासाठी त्यांचे व्यक्तिमत्व विकसित करणे.
2. मुलांची चांगली आरोग्य स्थिती सुनिश्चित करणे जेणेकरून ते चांगले आणि निरोगी जीवनाचा आनंद घेतील.
3. मुलांची कौशल्ये विकसित करणे आणि ते उपजीविकेसाठी पैसे कमवू लागले याची खात्री करणे.
4. मुलांना योग्य वागणूक आणि त्यांच्या लैंगिकतेबद्दल संवेदनशील करणे प्रजनन आरोग्य आणि लिंग आधारित हिंसा.
5. विकसित करण्यासाठी युनिसेफने अनाथ म्हणजे 18 वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या कोणत्याही मुलाची व्याख्या केली आहे ज्याने एक किंवा दोन्ही पालकांचा मृत्यू झाला आहे.

लाभाध्यांची गरजा :

- ते त्यांच्या शाळेची फी भरण्यास असमर्थ आहेत.
- ते शाळेतील स्टेशनरी खरेदी करण्यास सक्षम नाहीत.
- गरीब आर्थिक परिस्थितीमुळे त्यांना दर्जेदार शिक्षणाची माहिती नाही. खराब परिस्थितीमुळे त्यांना वाईट वळण लागण्याची शक्यता असल्यास त्यांना अतिरिक्त शिकवणी वर्ग समुपदेशनाची आवश्यकता आहे.
- त्यांना पौष्टिक आहार आणि वैद्यकीय तपासणी आवश्यक आहे.
- त्यांना त्यांची मानसिक कौशल्ये तयार करण्यासाठी बौद्धिक खेळांची देखील आवश्यकता आहे.
- त्यांना सामाजिक व्यासपीठावर उभे राहण्यासाठी तसेच सामाजिक हक्कांसाठी प्रयत्नशील राहण्यासाठी शिक्षणाची गरज आहे
- त्यांना स्व-स्वतंत्र असणे आवश्यक आहे

आमचे शैक्षणिक वर्ष **2022-23**, 1 जून 2022 रोजी सुरू झाले. म्हणून आम्ही 1 जून 2022 ते 15 एप्रिल 2023 पर्यंतच्या आमच्या सर्व क्रियाकलापांचा अहवाल देत आहोत.

क्रमांक	तारीख	क्रियाकलाप	सहभागी
१	१२.०६.२०२२	शैक्षणिक साहित्य वितरण	६५
२	२४.०७.२०२२	वृक्षारोपण	५०
३	०७.०८.२०२२	राखी बनवणे	४५
४	०३.०७.२०२२	NGO चा वार्षिक दिवस	७०
५	१३.०८.२०२२	राखी सेलिव्हेशन	७०
६	१४.०८.२०२२	प्रभात फेरी	८०
७	२२.८.२०२२	गणपती बनवण्याची कार्यशाळा	६०
८	२९.०८.२०२२	गणपती सजावट कार्यशाळा	६०
९	३१.८.२०२२ ते ९.९.२२	गणेश उत्सव चित्रकला स्पर्धा रांगोळी स्पर्धा	३०
१०	०२.१०.२०२२	नवरात्री - दांडिया स्पर्धा	५०

११	१६.१०.२०२२	दिवा पेंटिंग कार्यशाळा	६०
१२	१४.११.२०२२	बालदिन	३०
१३	१८.११.२०२२	ग्रंथालय दिवस	११९
१४	०१.०२.२०२३	प्रायोजकत्व- शाळेची फी, कराटे क्लासेस	०३
१५	१४.०१.२०२३	दागिने बनवण्याची कार्यशाळा	३०
१६	२३.०१.२०२३	एक्सपोजर व्हिजिट - पोलीस स्टेशन	२०
१७	३१.०१.२०२३	वैद्यकीय आरोग्य तपासणी	८०
१८	१४.०१.२०२३	स्कूल बॅग व बूट वाटप	८०
१९	१४.०१.२०२३	गणवेश वाटप	१००
२०	१४.०१.२०२३	कॉम्प्युटर लॅबचे उद्घाटन	४०
२१	१०.२.२०२३	वार्षिक मेळावा व पारितोषिक वितरण	११०
२२	१५.०६.२०२२ ते ३१.०३.२०२३	पौष्टिक अन्न	८०
२३	०८.०१.२०२३	ग्राहक संरक्षण कायदा	६०
२४	२६.०२.२०२३	मोबाइल संरक्षण	४०
२५	०५.०२.२०२३	बाल हक्क संरक्षण कायदा २०१५	६०
२६	०५.०३.२०२३	पर्यावरण संरक्षण कायदा	२५
२७	२३ जानेवारी ते २३ मार्च	८वी आणि ९वी साठी सर्जनशील विचार आणि मेंदू विकास क्रियाकलाप	४०
२८	२७ फेब्रुवारी २०२३	मराठी भाषा दिन	५०

२९	२८ फेब्रुवारी २०२३	भारतीय हवामान विभाग आणि ऑल इंडिया रेडिओ एअर पुणे येथे शैक्षणिक सहल (५वी ७वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी)	५०
३०	१ मार्च २०२३	शिवनेरी किल्ला आणि G.M.R.T. पुणे (८वी १०वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी) शैक्षणिक सहल	५०
३१	१४ एप्रिल २०२३	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंती	३०
३२	१६ एप्रिल २०२३	शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ समारोप पालक सभा	७०

आमची पोहोच - **100+** विद्यार्थी

शिकवणी वर्ग तपशील:

.क्रियाकलापाचे नाव: दैनिक अतिरिक्त शिकवणी बॅच

दिनांक: **1.06.2022** ते **15/4/2023**

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: **80**

सारांश: जेव्हा आम्ही **2021** मध्ये हा प्रकल्प सुरू केला, तेव्हा आमच्याकडे आठवड्यातून फक्त एक दिवस विद्यार्थ्यांसाठी वर्ग आणि शिकवणी सत्रे होती, तेव्हा आमच्या लक्षात आले की आमच्याकडे येणारे विद्यार्थी लेखन, वाचन, अंकगणित या बाबतीत फारच अविकसित आहेत. शाळेत काय शिकवले जात आहे हे लवकर समजून न घेतल्याने आत्मविश्वास कमी होतो परिणामी मुले शाळेत जाणे टाळतात किंवा सुट्टी घालवण्यासाठी नवीन क्रियाकलाप शोधतात. एकल पालक किंवा अत्यंत गरीब कुटुंबातील विद्यार्थी बाहेरचे शिकवणी क्लास घेऊ शकत नाहीत. बऱ्याच मुलांना वडील नसतात त्यामुळे आई दिवसभर बाहेर कामाला जाते आणि घरी कोणी शिकलेले नसते त्यामुळे मुलांकडे पालकांचे दुर्लक्ष होते.

म्हणून आम्ही जून **2022** पासून विद्यार्थ्यांसाठी दैनंदिन शिकवणी वर्ग सुरू केले. यामध्ये आम्ही मुलांकडे योग्य लक्ष देऊन मुलांचे वाचन, लेखन, अंकगणित, इंग्रजी वाचन आणि लेखन क्षमता वाढविण्याचा प्रयत्न केला

आहे. दर महिन्याला मुलांच्या मुल्यमापनाच्या नोंदी ठेवून आम्ही प्रत्येक विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीचा मागोवा घेण्याचा प्रयत्न केला. सुरुवातीला आमच्याकडे येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या कमी होती. पण आमच्याकडे येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची प्रगती पाहून इतर विद्यार्थी आमच्याकडे शिकवणीसाठी येऊ लागले. आम्ही 5वी ते 10वी पर्यंतचे वर्गही पगारी शिक्षक घेऊन आणि एका दिवसात 3 बॅच चालवून घेतले. आणि मुलाची प्रगती करण्याचा प्रयत्न केला.

Batch No	No of students	Start Date	End Date	Female	Male
१	२६	जून २०२२	एप्रिल २०२३	०८	१८
२	४०	ऑगस्ट २०२२	एप्रिल २०२३	१६	२४
३	६८	ऑक्टोबर २०२२	एप्रिल २०२३	३०	३८
४	८०	जानेवारी २०२३	एप्रिल २०२३	३८	४२

01 उपक्रमाचे नाव: शैक्षणिक साहित्य वितरण

तारीख: 12.06.2022

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ६५

सारांश: ज्या विद्यार्थ्यांना साथीच्या आजारामुळे आर्थिक अडचणी आल्या आहेत, कुटुंबातील कमावता सदस्य गमावला आहे किंवा अनाथ आहेत अशा विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक साहित्य पुरवले गेले आहे. मुलांना शाळेत टिकून राहण्यासाठी आणि बाहेर पडू नयेत यासाठी त्यांना देण्यात आले होते. शैक्षणिक साहित्य मिळाल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी त्यांचे आभार व्यक्त केले आणि त्यानंतर ते सर्व नियमितपणे वर्गात उपस्थित राहू लागले.

02. उपक्रमाचे नाव: वृक्षारोपण

तारीख: 124.07.2022

स्थळ: चांदणी चौक, एनडीए रोड बावधन पुणे

सहभागी: ५०

सारांश: झाडे लावणे मानवी जीवनासाठी आणि परिसंस्थेसाठी महत्त्वपूर्ण आहे. त्याचा आपल्या मनःस्थितीवर परिणाम होतो आणि श्वास घेण्यासाठी स्वच्छ हवेच्या आपल्या मूलभूत इच्छेशी ते जोडलेले आहे. टेकड्यांमध्ये या वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे एक उद्दिष्ट क्षेत्र वाढवणे हे आहे. जागा निवडण्यापूर्वी गरजांचे मूल्यमापन केले जाते. स्वच्छ, हिरवेगार वातावरण निर्माण करून लोकांच्या भावनिक आणि मानसिक आरोग्यावर मोठ्या प्रमाणात परिणाम होतो. जागतिक तापमानवाढ रोखण्यासाठी आणि वायू प्रदूषण कमी करण्यासाठी वृक्षारोपण करण्यात आले आणि विद्यार्थी, स्वयंसेवक आणि इतर भागधारकांनी या प्रकल्पाला सकारात्मक प्रतिसाद दिला.

03. उपक्रमाचे नाव: राखी बनवणे आणि रक्षाबंधन उत्सव

तारीख: ०७.०८.२०२२ आणि १३.०८.२०२२

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ४५

सारांश: रक्षाबंधनाच्या तयारीसाठी विद्यार्थ्यांनी आपल्या भावंडांसाठी राख्या बनवल्या. या उपक्रमामुळे विद्यार्थ्यांना त्यांची लपलेली प्रतिभा आणि कौशल्ये निश्चित करण्यात मदत झाली आणि त्यांना त्यांच्या क्षमतेवर अवलंबून राहण्याचा अधिक आत्मविश्वास मिळाला. काळापासून, हा सण पृथ्वीवरील सर्वात खोल नातेसंबंध असलेल्यांचा सन्मान करण्यासाठी एक दिवस म्हणून साजरा केला जातो. राखीच्या पवित्र धाग्यात भाऊ आणि बहिणीचे नाते जवळ आणण्याची क्षमता असते, अशी लोकांची दीर्घकाळापासून धारणा आहे.

04 उपक्रमाचे नाव: जीवन कौशल्ये

तारीख:

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: 100

सारांश: जीवन कौशल्य शिक्षण हा प्रतिबंधात्मक शिक्षण कार्यक्रम आहे जो विविध समस्यांशी निगडित आहे आणि किशोरवयीन मुलांचे पुनर्वसन आणि जागरूकता

यासाठी वारंवार वापरला जातो. सामाजिक संवादाची प्रगती, भावनांवर नियंत्रण, विशेषतः राग, शहाणपणाने निर्णय घेण्याची क्षमता, आत्म-विकासात कुटुंब आणि समाजाची भूमिका समजून घेणे आणि त्यांच्या योगदानाबद्दल कृतज्ञता, सकारात्मक विचार, सकारात्मक आत्म-सन्मान आणि मूल्ये, सुरक्षित भविष्यासाठी प्रशिक्षित प्रशिक्षकांद्वारे मार्गदर्शन केलेल्या जीवन कौशल्य सत्रांद्वारे सर्व मदत केली जाईल.

05. उपक्रमाचे नाव: स्वातंत्र्यदिनी प्रभातफेरी

दिनांक: .14.08.2022

स्थळ : वारजे माळवाडी

सहभागी: 80

सारांश: रॅलीचा उद्देश भारताच्या स्वातंत्र्याच्या लढाईबद्दल, विशेषतः तरुण लोकांमध्ये जागरूकता वाढवणे हा होता.

आमचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या आदेशानुसार, लोकांमध्ये देशभक्ती जागृत करणे, आमच्या पूर्वजांनी केलेल्या बलिदानाचा सन्मान करणे आणि स्वातंत्र्याचा 75 वा वर्धापन दिन शैलीत साजरा करणे हा हेतू आहे. हा मोर्चा ऋणानुबंधकार्यालयापासून सुरु होऊन वारजे माळवाडी परिसरातील वस्त्यांमधून पुढे निघून पोलीस ठाण्यात आटोपला. त्याठिकाणी पोलीसांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधून स्वातंत्र्याच्या लढ्यात प्राणांची आहुती देणाऱ्या स्वातंत्र्यसैनिकांचे स्मरण करण्याची प्रेरणा दिली.

06 उपक्रमाचे नाव:

A. गणेशाची मूर्ती बनवणे

B. गणेशोत्सव साजरा

C. गणेशोत्सव सजावट

D. गणेशोत्सवानिमित्त मनोरंजनात्मक उपक्रम

दिनांक: .22.08.2022 आणि 29.08.2022

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ६०

सारांश: गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने, आम्ही मुलांना एक सेंट्रिय

गणेशमूर्ती तयार करण्याची संधी दिली आहे ज्यामुळे त्यांना आनंद मिळेल आणि आणखी एक सुप्त कौशल्य शोधून काढण्याची संधी मिळेल जी त्यांना नवीन व्यावसायिक मार्ग शोधण्यात मदत करू शकेल. असा सण आपल्याला

धार्मिक सीमा ओलांडून प्रेम वाटण्यासाठी आणि सामाजिक एकोपा जपण्यासाठी एकत्र येण्यास शिकवतो. याशिवाय, विद्यार्थ्यांची कलेतील आवड जाणून घेण्यासाठी आम्ही चित्रकला आणि रांगोळी स्पर्धा आयोजित केली. या सोहळ्याला अधिक रमणीय बनवण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी स्वतः गणेशोत्सव पंडाल सजवले आणि त्यांनी आनंदाने उत्सवात सहभाग घेतला.

०७. उपक्रमाचे नाव: नवरात्री -दांडिया स्पर्धा

तारीख: **02.10.2022**

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ५०

सारांश: नवरात्रोत्सवानिमित्त आम्ही विद्यार्थ्यांसाठी दांडिया कार्यक्रमाचे नियोजन केले आहे. या उपक्रमात प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी सहभागी होऊन दांडियाचा आनंद लुटला. त्यांना गुंतवून ठेवण्यासाठी आणि त्यांना त्यांच्या मित्रांसह उत्सवात मजा करण्यात मदत करण्यासाठी, आम्ही संगीत आणि नृत्य वापरले आहे, जे तणाव आणि राग दूर करण्यासाठी सर्वोत्तम उपचार आहे.

08उपक्रमाचे नाव:

A. दिवा मेकिंग

B. फोर्ट मेकिंग

C. दिवाळी साजरी

तारीख: १६.१०.२०२२

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ६०

सारांश: तरुणांनी आमच्या क्रियाकलापाचा एक भाग म्हणून पेंटिंग करून एक दिवा सुंदर बनवण्याचा आनंद घेतला. लपलेल्या क्षमता आणि कौशल्ये शोधणे हे क्रियाकलापाचे ध्येय आहे. प्रत्येक विद्यार्थी अद्वितीय आहे, आणि आम्ही पाहिले आहे की ते सर्व त्यांच्या

आवडींबदल उत्कट आहेत आणि अत्यंत सर्जनशील आहेत. ते बदलल्याचे त्यांच्या कुटुंबीयांना दाखवण्यासाठी त्यांच्यापैकी काहींनी कुटुंबाला एक दीवा पाठवण्यास सांगितले.

लहानपणीच्या अनेक उपक्रमांपासून मुले दूर असतात, त्यामुळे दिवाळी साजरी करणे हा किल्ला बनवण्यामागचा उद्देश आहे. दिवाळी हा प्रेमाचा आणि आनंदाचा सण आहे, जो कुटुंबाशिवाय काहीच नाही. त्यांना आनंदी ठेवण्यासाठी, आम्ही त्यांना चिखल आणि खडकांपासून एक किल्ला बांधू द्यायचे ठरवले आहे, जे त्यांना आवडेल. त्यांची सर्जनशीलता व्यक्त करण्याची आणि अशा वातावरणात इतरांसोबत सहयोग करण्याची संधी जिथे ते कुटुंबाच्या मूल्याची प्रशंसा करू शकतात ते आणखी एक पैलू आहे. त्यांच्यापैकी अनेकांना या उपक्रमाद्वारे त्यांचे बालपण परत मिळवता आले.

9. उपक्रमाचे नाव: बाल दिन

तारीख: 14.11.2022

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ३०

सारांश: बालदिनाच्या उत्सवाचा भाग म्हणून विद्यार्थ्यांना शिक्षणाचे मूल्य, पुस्तके वाचणे आणि इतर विषयांवर भाषणे देण्याची संधी देण्यात आली. विद्यार्थ्यांनी भाषणाची तयारी केली आणि त्यांच्या कल्पना सामायिक करण्यासाठी बोलण्याच्या संधीचा उपयोग केला. त्यांच्यापैकी बऱ्याच जणांनी पहिल्यांदाच प्रेक्षकांचा अनुभव घेतला, ज्यामुळे

त्यांना आत्मविश्वास वाढण्यास आणि स्टेजवरील भीतीवर मात करण्यात मदत झाली. स्टेजवर आत्मविश्वासाने कसे बोलावे याचे ज्ञान विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या सादरीकरणातून दाखवून दिले. त्यांना अशा उपक्रमांमध्ये सहभागी करून घेतल्याने, त्यांचा स्वाभिमान आणि आत्मविश्वास वाढेल अशी आम्हाला आशा आहे. शेवटी, आम्ही मुलांना कार्यक्रम पूर्ण करण्यासाठी नाश्ता दिला, जो त्यांना आनंददायक वाटला.

10. उपक्रमाचे नाव: ग्रंथालय दिवस

तारीख: 18.11.2022

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

वारंवारता: दर शुक्रवारी

सहभागी: 119

सारांश: अलीकडच्या काळात सर्व पुस्तकांपासून दूर गेलेला ट्रेंड आणि तरुणांमध्ये मोबाईल उपकरणांची वाढती लोकप्रियता याचा परिणाम म्हणून, आपण सर्व पाहू शकतो की मुलांना ऑनलाइन गेम, व्हिडिओ पाहणे, व्हिडिओ तयार करणे आणि इतर अनेक गोष्टींची सवय होत आहे. अधिक स्वारस्य निर्माण करण्यासाठी, हा उपक्रम "ज्ञान ग्रंथ एक लायब्ररी" वर राबविण्यात येत आहे याव्यतिरिक्त, आम्ही प्रत्येक मुलाला अनेक विषयांची पुस्तके देत आहोत जेणेकरून ते नवीन गोष्टी शिकण्यात आणि मनोरंजनाच्या विविध प्रकारांचा शोध घेण्यात जास्तीत जास्त वेळ घालवू शकतील. मुलांना वाचण्यासाठी पुस्तके देण्यात आली आहेत जी ज्ञान आणि माहिती देऊन त्यांचे जीवन समृद्ध करेल आणि विद्यार्थ्यांना असे आढळले आहे की पुस्तके मोबाइल उपकरणांपेक्षा अधिक आकर्षक आहेत. दर शुक्रवारी आमचा वाचन दिवस असतो. आम्ही सर्वजण आमच्या ऑफिसमध्ये किमान 1 तास एक पुस्तक वाचतो.

11. उपक्रमाचे नाव: प्रायोजकत्व

तारीख: 03.02.2023

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: 47

सारांश: हुशार आणि वंचित विद्यार्थ्यांना मदत करण्यासाठी, आम्ही 47 विद्यार्थ्यांची शालेय शिक्षण फी, कराटे देय आणि वैद्यकीय खर्च भरण्यासाठी आर्थिक मदत देऊ केली आहे. ही मुले कमी उत्पन्न असलेल्या कुटुंबातून येतात आणि त्यांच्यापैकी काहींनी त्यांचे वडील गमावले, ज्यामुळे त्यांच्या मातांना त्यांच्या मागण्या पूर्ण करणे कठीण झाले. परिणामी, मुलांच्या गरजा निश्चित करण्यासाठी आम्ही आवश्यक मूल्यमापन केले आणि त्यांना आर्थिक सहाय्य आवश्यक असल्याचे आढळले. म्हणून, त्यांना शाळा सोडू नये म्हणून आणि कराटे वर्गात प्रवेश घेण्याची त्यांची इच्छा पूर्ण करण्यासाठी, आम्ही त्यांच्या शिकवणीसाठी निधी दिला. मदत मिळाल्याने सर्व विद्यार्थ्यांना दिलासा मिळाला आणि त्यांच्या कुटुंबीयांनी मदतीबद्दल कृतज्ञता व्यक्त केली..

Sr.No	Student Name	Std	Support	Fees
1	47 विद्यार्थी		शालेय शिक्षण शुल्क	1,20,200,
2	प्रज्वल पाटील	८ वी	शिक्षण प्रायोजकत्व	11000
3	तनिष्का भागवत	७ वी	मेडिकलसाठी प्रायोजकत्व	12000

4	उमेश जाधव	९ वी	कराटे साठी प्रायोजकत्व	7000
---	-----------	------	------------------------	------

12. उपक्रमाचे नाव: मकर संक्रांतीच्या निमित्ताने दागिने बनवणे

तारीख: 14.01.2023

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ३०

सारांश: मकर संक्रांतीच्या स्मरणार्थ आम्ही विद्यार्थ्यांसाठी साखरेचे दागिने (हळव्याचे दागिने) बनवण्याची कार्यशाळा घेतली. हा क्रियाकलाप लैंगिक रूढींना आव्हान देण्यासाठी डिझाइन करण्यात आला आहे कारण किशोरावस्थेतील मुले क्वचितच मुलींद्वारे केलेली कार्ये करण्यात आनंद घेतात. लिंगभेद नसावा आणि कोणतेही कार्य पूर्ण करण्यासाठी मुला-मुलींनी एकत्र काम केले पाहिजे यावर भर देत आम्ही अनेक सत्रांद्वारे "लिंग" धडा सांगण्याचा प्रयत्न केला. मुलांनी देखील त्यांच्या आई, बहिणी आणि काकूंचा आदर केला पाहिजे आणि त्यांना घरातील कामात मदत केली पाहिजे. दागिने तयार केल्यानंतर, विद्यार्थ्यांनी धडा संपवण्याआधी "मकर संक्रांतीच्या शुभेच्छा" म्हणण्यापूर्वी आदराचे संदेश शेअर केले आणि एकमेकांवर निर्णय घेण्यापासून दूर राहण्याची गरज आहे.

13. क्रियाकलापाचे नाव: बालस्नेही कक्षाचे प्रदर्शन आणि पोलिसांचे कार्य जाणून घेण्यासाठी संवाद

तारीख: 23.01.2023

स्थळ: वारजे पोलीस स्टेशन चा बालस्नेही कक्ष, पुणे

सहभागी: 15

सारांश: होप फॉर द चिल्ड्रन फाऊंडेशनच्या सहकार्याने आम्ही विद्यार्थ्यांना चाइल्ड फ्रेंडली रूममध्ये नेले जेणेकरून ते बाल कल्याण पोलीस अधिकाऱ्याशी बोलू शकतील, पोलीस स्टेशनला भेट देऊ शकतील आणि चाइल्ड फ्रेंडली म्हणजे नेमके काय आहे याविषयी अधिक जाणून घेऊ शकतील. विद्यार्थी श्री तोंडे - ठाणे अमलदार यांच्याशी गुंतले, त्यांनी त्यांना पोलीस स्टेशन आणि बाल-अनुकूल खोली देखील दाखवली. ते पोलीस अधिकारी कसे बनू शकतात,

प्रत्येक पोलिस ठाण्यात कोणत्या प्रकारच्या नोकऱ्या उपलब्ध आहेत आणि आपत्कालीन परिस्थितीत पोलिसांशी संपर्क कसा साधता येईल, असे प्रश्न विद्यार्थ्यांनी वारंवार विचारले. श्री तोंडे यांनी त्यांच्या प्रश्नांना उत्तरे दिली, त्यांना त्यांच्या अभ्यासावर लक्ष केंद्रित करण्याचे आवाहन केले आणि पोक्सो कायदा आणि बाल न्याय कायदा याविषयी माहिती दिली. विद्यार्थी उत्तेजित झाले कारण ते सहसा बाल-अनुकूल कक्षात सत्रास उपस्थित राहतात.

15. उपक्रमाचे नाव: वैद्यकीय आरोग्य तपासणी

तारीख: 21.01.2023

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: 80

सारांश: वैद्यकीय सहाय्य प्रदान करणे हा मुलांसोबतच्या आमच्या कामाचा एक महत्त्वाचा पैलू आहे. या प्रयत्नामुळे आरोग्य सहाय्य आणि वैद्यकीय शिबिरे देऊन समाजाचा

आणि मुलांचा विकास अधिक बळकट झाला आहे. ऋणानुबंध केंद्रांवर मुलांची आरोग्य तपासणी, स्वच्छता सहाय्य आणि शिबिराच्या माध्यमातून जनजागृती आणि वैद्यकीय शिबिराचा 80 मुलांनी लाभ घेतला.

16. उपक्रमाचे नाव: वार्षिक मेळावा

तारीख: 10.02.2022

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: 110

सारांश: ऋणानुबंध सामाजिक संस्थेचा वार्षिक दिवस साजरा करण्यात आला आणि मुलांनी भाषणे, नृत्य आणि गाणी दिली ज्यामुळे त्यांचा आत्मसन्मान वाढला आणि त्यांना अधिक आत्मविश्वास मिळाला. दिये वाजवून, शिवाजी महाराज आणि शिक्षणाची देवता सरस्वतीची पूजा करून आम्ही कार्यक्रमाला सुरुवात केली.

आम्ही विद्यार्थी आणि पाहुण्यांना पोषण देऊन कार्यक्रम संपवला.

17. उपक्रमाचे नाव: स्कूल बॅग, शूज आणि गणवेश वितरण

तारीख: 14.01.2023

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: 80

सारांश: शिक्षणासाठी पात्र ठरलेल्या गरजू आणि हुशार मुलांना नियमितपणे वर्गात उपस्थित राहण्यासाठी आणि गळतीचे प्रमाण कमी करण्यासाठी शाळेची बॅग, बूट आणि एक गणवेश मिळाला आहे. सर्व विद्यार्थी सामाजिक-आर्थिकदृष्ट्या वंचित गटातील होते आणि जेव्हा कुटुंबातील सदस्याने पैसे कमवणे बंद केले तेव्हा कुटुंबातील सर्व सदस्यांना आर्थिक ताण येऊ लागला आणि ते त्यांच्या मुलांना आवश्यक गोष्टी पुरवण्यात

अक्षम झाले. त्यांच्या पालकांची चिंता दूर करण्यासाठी आणि त्यांना त्यांच्या कामावर/नोकरीवर अधिक लक्ष केंद्रित करण्यासाठी, आम्ही स्कूल दप्तर, बूट आणि गणवेश प्रदान करण्याची निवड केली आहे.

18. उपक्रमाचे नाव: संगणक प्रयोगशाळेचे उद्घाटन

तारीख: 14.01.2023

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

वारंवारता: प्रति बॅच आठवड्यात 3 दिवस

सहभागी: ३०

सारांश: शालेय संगणक प्रयोगशाळेत विद्यार्थ्यांना त्यांची डिजिटल साक्षरता एक्सप्लोर करण्यासाठी, तयार करण्यासाठी, संवाद साधण्यासाठी आणि विकसित करण्यासाठी एक जागा आहे. या तांत्रिकदृष्ट्या प्रगत वर्गखोल्यांमध्ये अधिक विद्यार्थ्यांना सामावून घेतले जाऊ शकते कारण त्यांची प्रक्रिया शक्ती, ऑनलाइन शिक्षण

आणि इतर वैशिष्ट्यांमुळे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी त्याचा उपयोग करून संगणक साक्षर व्हावे यासाठी आम्ही आमच्या केंद्रात संगणक प्रयोगशाळा बांधली. याव्यतिरिक्त, एक प्रयोगशाळा स्थापित केली गेली आहे जिथे मुले त्यांची स्मरणशक्ती मजबूत करण्यासाठी आणि विज्ञानात रस निर्माण करण्यासाठी वैज्ञानिक खेळ खेळण्याचा अनुभव घेऊ शकतात. संगणक आणि गेम वापरून विद्यार्थी खूप उत्साही आणि आनंदी दिसतात.

19. उपक्रमाचे नाव: पौष्टिक अन्न

तारीख: १५.०६.२०२२ ते ३१.०३.२०२३

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

वारंवारता: दर रविवारी

सहभागी: **80** सारांश: सुरुवातीच्या आयुष्यातील खराब आहारामुळे जीवनसत्व आणि पौष्टिकतेची कमतरता होऊ शकते, जसे की व्हिटॅमिन ए ची कमतरता, ज्यामुळे मुलांचा संसर्गाचा प्रतिकार कमी होतो, त्यांच्या अंधत्वाची शक्यता वाढते आणि त्यांना अतिसार सारख्या बालपणातील सामान्य आजारांना अधिक संवेदनाक्षम बनवते. विद्यार्थ्यांना नियमितपणे पौष्टिक आहार घेण्यास प्रोत्साहित करण्यासाठी आणि त्यांना असे करण्यापासून रोखण्यासाठी, **RSS** ने त्यांना सेवा देण्याचा निर्णय घेतला. हंगामी फळे, फळांचे कोशिंबीर आणि पौष्टिक शिजवलेले जेवण देण्यात आले आहे. या प्रकारच्या उपक्रमांद्वारे विद्यार्थी निरोगी जीवनशैली जगणे आणि फळे आणि इतर सहज उपलब्ध असलेले अन्न खाऊन ते कसे करावे हे शिकतात.

20. उपक्रमाचे नाव: बौद्धिक खेळ

तारीख: **13.01.2023** ते **10.05.2023**

वारंवारता: दर शनिवारी

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: **80**

सारांश : विद्यार्थ्यांना खेळाची आवड आहे, परंतु मोबाईल फोन आल्यापासून आमच्या लक्षात आले आहे की, बैठे खेळ आणि मैदानी खेळ खेळण्याऐवजी विद्यार्थी मोबाईल गेम खेळण्यात वेळ वाया घालवतात. त्यामुळे आम्ही बौद्धिक खेळ आणले आणि मुलांचे बौद्धिक कौशल्य वाढवण्यासाठी त्या सर्व खेळांचे योग्य नियोजन केले. त्यामुळे मुलांची विचार करण्याची क्षमता वाढण्यास मदत होते

२१.उपक्रमाचे नाव: ८वी आणि ९वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी सर्जनशीलता विचार आणि मेंदू विकास क्रियाकलाप

तारीख: जानेवारी .2023 ते मार्च 2023

वारंवारता: दर रविवारी

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: 40

सारांश : ऋणानुबंधसंस्थेच्या चमूने एका उद्देशाने बाया कर्वे महिला अभ्यास केंद्राशी संपर्क साधला. ऋणानुबंध संस्था गेल्या काही वर्षांपासून नियमितपणे विद्यार्थ्यांसाठी 'संस्कार वर्ग' आयोजित करते, जेणेकरून मुलांना चांगल्या सवयी लावण्यास मदत होईल. तथापि, त्यांनी निरीक्षण केले की इयत्ता ८वी आणि ९वी मधील मुलांना खरोखर हे उपक्रम आवडत नाहीत आणि त्यांना शिक्षकांकडून वेगवेगळ्या सर्जनशील इनपुटची आवश्यकता आहे. त्यामुळे ऋणानुबंध कर्मचाऱ्यांना ८वी आणि ९वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी सर्जनशील विचार, मेंदू विकास क्रियाकलापांवर आधारित कार्यक्रम

हवा होता, जो दिलासाने विकसित करण्यास सहमती दर्शवली.

खालील उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले 1. बर्फ तोडण्याचे खेळ – मुलांशी संबंध प्रस्थापित करणे, प्रकल्पाच्या उद्दिष्टांकडे त्यांचे लक्ष वेधून घेणे आणि प्रत्यक्ष कामे करण्यासाठी त्यांची तयारी वाढवणे हा उद्देश होता. 2. भाषा विकास व्यायाम - असे आढळून आले आहे की मुले उच्चार आणि शब्दसंग्रहात कमकुवत असतात. त्यामुळे स्वतःला पत्र देणे, जाहिरात करणे यासारखे उपक्रम आयोजित केले गेले 3. सर्जनशील विचार – सर्जनशीलतेचे खेळ

आणि व्यायाम जसे की अगदी सामान्य वस्तूचे वेगवेगळे उपयोग, नाविन्यपूर्ण उत्पादन विकास, कथा पूर्ण करणे, चित्र पूर्ण करणे **4.** तार्किक विचार – काही व्यायामांवर आधारित प्रवेश परीक्षा आणि कोडिंग आयोजित केले गेले **5.** प्रभावी विकास - काही खेळ, प्रार्थना, कथाकथन क्रियाकलाप विशेषतः नियोजित होते

कर्वे वुमेन्स स्टडी सेंटर फॉर्म सर्व शेरे – ऋणानुबंध येथील मुले खूप खरी आणि अभ्यासू आहेत. पहिल्या कार्यशाळेतच त्यांनी प्रशिक्षकांशी चांगला संबंध निर्माण केला. ते सर्व नवीन गोष्टी शिकण्यासाठी तयार होते. ते उत्साही होते आणि स्वयंसेवा करण्यासाठी पुढाकार घेत होते. मात्र, ही मुले समाजातील निम्न आर्थिक स्तरातील असल्याचे निदर्शनास आले आहे. शाळेत किंवा घरात अशा सर्जनशील क्रियाकलापांना तोंड द्यावे लागत नाही. त्यामुळे त्यांना कामाच्या पद्धती आणि तंत्रे समजून घेण्यात आणि समजून घेण्यासाठी वेळ लागत होता, परंतु एकदा ते पूर्ण झाल्यानंतर ते त्यांचे विचार मांडण्यात हुशार होते. त्यांचे सामान्य ज्ञान देखील कमकुवत होते परंतु त्यांनी वर्तमानपत्र वाचण्याचे आणि **GK** वाढवण्याचा प्रयत्न करण्याचे वचन दिले.

22 . उपक्रमाचे नाव: मराठी भाषा दिन

तारीख: **27** फेब्रुवारी **2023**

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ५०

सारांश : मराठी भाषा दिनानिमित्त मुलांच्या स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. मुलांनी गाणी, नृत्य, कथा, भाषणे सादर केली. पाहुण्यांना आमंत्रित करून त्यांनी मुलांना बक्षिसे दिली.

23 उपक्रमाचे नाव: शैक्षणिक सहल भारत मेट्रोलॉजिकल विभाग आणि ऑल इंडिया रेडिओ एअर पुणे (५वी ७वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी)

शिवनेरी किल्ला आणि G.M.R.T पुणे (8वी 10वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक सहल)

तारीख: **28** फेब्रुवारी आणि **1** मार्च **2023**

स्थळ: **5** ते **7** वी साठी **1)** भारत मेट्रोलॉजी विभाग पुणे, ऑल इंडिया रेडिओ एअर पुणे

सहभागी: ५०

सारांश : **1)** आकाशवाणी (**AIR**) भारतातील विविध प्रदेश/भाषांनुसार अनेक भिन्न सेवा प्रदान करते. या सर्व सेवांमध्ये 'विविध भारती' ही एक प्रमुख सेवा आहे. ही सर्वात व्यावसायिक तसेच सर्वात प्रसिद्ध सेवा आहे. हे चॅनल चित्रपट, म्युझिक कॉमेडी शो इत्यादींसह विविध प्रकारच्या बातम्या प्रसारित करते.

2) भारताचे मेट्रोलॉजिकल डिपार्टमेंट येथे रिसॅरचिंग प्रति दिवस क्लेमेट. क्लॅमेट मेजरिंगची बरीच साधने आणि उपकरणे.

मुलांना आकाशवाणी आणि भारत मेट्रोलॉजी विभागाचे काम दाखवण्यासाठी तेथे भेट देण्यात आली.

2) स्थळ: 8 ते 10 पर्यंत 1) शिवनेरी किल्ला, GMRT (GIANT METREWAVE RADIO TELESCOPE) नारायण गाव पुणे.

सहभागी: ५०

१) शिवनेरी किल्ला हा भारतातील महाराष्ट्रातील पुणे जिल्ह्यातील जुन्नरजवळील १७व्या शतकातील लष्करी तटबंदी आहे. हिंदवी स्वराज्य/मराठा साम्राज्याचे सम्राट आणि संस्थापक छत्रपती शिवाजी महाराज यांचे हे जन्मस्थान आहे.

2) NCRA ने रेडिओ स्पेक्ट्रमच्या मीटरवेव्हलेंथ रेंजचा वापर करून रेडिओ खगोलशास्त्रीय संशोधनासाठी एक अनोखी सुविधा उभारली आहे, जी जायंट मेट्रोवेव्ह रेडिओ टेलिस्कोप (GMRT) म्हणून ओळखली जाते, ती पुण्याच्या उत्तरेस 80 किमी अंतरावर स्थित आहे. GMRT मध्ये 25 किमी पर्यंतच्या अंतरावर पसरलेल्या प्रत्येकी 45 मीटर व्यासाच्या 30 पूर्णपणे स्टीअरेबल अवाढव्य पॅराबॉलिक डिशेस आहेत. भारतीय शास्त्रज्ञ आणि अभियंते यांनी हाती घेतलेल्या मूलभूत विज्ञानांमधील GMRT हा सर्वात आव्हानात्मक प्रायोगिक कार्यक्रम आहे.

मुलांना आमचा इतिहास जाणून घेण्यासाठी आणि शिवनेरी किल्ला आणि GMRT ची अधिक माहिती घेण्यासाठी तिथे भेट देण्यात आली.

24. उपक्रमाचे नाव : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती साजरी

दिनांक: 14/4/2023

स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ५०

सारांश : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे भारतातील महान व्यक्ती होते. त्यांनी आमची राज्यघटना लिहिली. त्यांनी संविधान लेखनासाठी मेहनत घेतली. त्यामुळे त्यांच्या स्मरणार्थ आपण नेहमीच बाबासाहेबांची जयंती साजरी करतो. त्या कारणास्तव एक बाल संमेलन आयोजित करण्यात आले आणि मुलांपैकी एकाची अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. त्या वेळी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांची माहिती मुलांना सांगण्यात आली. मुलांनी भाषणे सादर केली. आंबेडकर यांच्या कार्याची माहिती देण्यात आली. संविधानातील मूल्ये सांगितली.

२५ उपक्रमाचे नाव: शैक्षणिक वर्ष 2022-23 ची समारोप पालक सभा

दिनांक: १६/४/२०२३ स्थळ : ऋणानुबंध कार्यालय

सहभागी: ७०

सारांश : सर्व वर्गातील बोर्ड सदस्यांसाठी एक बैठक आयोजित करण्यात आली होती. त्यांना संस्थेची माहिती देण्यात आली. त्यांना विविध देणगी द्वारे प्रदान केलेल्या निधीबद्दल माहिती देण्यात आली पालकांना त्यांच्या मुलांच्या शैक्षणिक प्रगतीबद्दल वर्षभर माहिती दिली गेली.

यशोगाथा:

नाव : डोंगरे शिवराज नानासाहेब

पत्ता: विठ्ठल नगर, वाराजे माळवाडी, पुणे, जन्मतारीख

इयत्ता 9वी

शिवराज हा 14 वर्षांचा विद्यार्थी जो शैक्षणिकदृष्ट्या उत्कृष्ट होता आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल कुटुंबातून आला होता, तो शाळेत अत्यंत हुशार विद्यार्थी होता. शिवराजच्या कुटुंबाने महामारीच्या काळात प्रचंड संघर्ष केला आणि आर्थिक आव्हाने होती, ज्याचा शिवराजच्या शिक्षणावर परिणाम झाला कारण त्याने शाळेची फी भरली नाही; परिणामी, त्याच्या आईने आम्हाला त्याची फी भरण्यासाठी मदत मागितली. त्याच्या गरजेची पातळी निश्चित केल्यानंतर, आम्ही त्याच्या शिकवणीसाठी वित्तपुरवठा केला आणि शिवराजला परीक्षेत सर्वोत्तम कामगिरी करण्यासाठी आमच्या अभ्यास सत्रांना उपस्थित राहण्यासाठी प्रोत्साहित केले. त्याच्या नावनोंदणीनंतर, आम्हाला

आढळले की शिवराज खूप बदनाम होता, वर्ग विचलित झाला होता आणि मुलींबद्दल आकर्षण निर्माण करू लागला होता, जे खूप किशोरवयीन मुलांमध्ये सामान्य आहे. आम्ही सर्व धडे आणि अभ्यासेतर क्रियाकलापांमध्ये त्याच्यावर लक्ष ठेवू लागलो कारण आम्हाला त्याची काळजी वाटत होती. त्याला प्रेम आणि आकर्षण काय आहे हे समजून घेणे आवश्यक होते, म्हणून आम्ही त्याला आणि त्याच्या वयाच्या इतर विद्यार्थ्यांना प्रेम आणि प्रकरणांमधील फरक समजण्यास मदत करण्यासाठी काही धडे घेतले. सत्रानंतर, शिवराज अधिक राखीव झाला आणि एके दिवशी आम्ही त्यांच्याशी बोलण्याचा निर्णय घेतला कारण त्यांना हार्मोनल बदलांना सामोरे जाण्यासाठी आमच्या समर्थनाची आवश्यकता होती. आणि शिवराजला आमच्याकडून समुपदेशन सत्र मिळाले. समुपदेशनादरम्यान त्याने थोडा वेळ घेतला, परंतु काही सत्रानंतर त्याने त्याच्या भावना आणि भावनांवर चर्चा करण्यास सुरुवात केली. म्हणून, समुपदेशनाद्वारे, आम्ही त्याला या वयात हे बदल आणि ते कसे हाताळायचे हे समजून घेण्यात मदत केली. तो जे करतो ते चुकीचे किंवा वाईट हे आम्ही त्याला कधीच सांगितले नाही; त्याऐवजी, आम्ही त्याला बदल समजून घेण्यात आणि स्वीकारण्यास मदत केली आणि त्याला अधिकृत पद्धतीने सुधारण्यासाठी ढकलले. त्याने त्याच्या मानसिक आणि वर्तणुकीशी संबंधित समस्यांवर मात करण्यासाठी समुपदेशन सत्रांचा वापर केला. आमच्या मदतीनंतर, आम्हाला शिवराजमध्ये सकारात्मक बदल दिसले आणि तो आता पुन्हा ट्रॅकवर आला आहे आणि शैक्षणिक आणि इतर दोन्ही क्षेत्रात आपले सर्वस्व देत आहे. शिवराज आणि त्यांच्या कुटुंबियांना मिळालेल्या मदतीचे सतत कौतुक होत आहे.

नाव: तनिष्का भागवत

पत्ता: रामनगर, वारजे माळवाडी, पुणे,

इयत्ता : ७वी

तनिष्का, सातव्या इयत्तेत शिकणारी **13** वर्षांची मुलगी हुशार आहे आणि ती शाळेत चांगली कामगिरी करते, परंतु तिच्या पाठीवर जन्मापासूनच उंटाचे कुबडे आहेत, ज्यामुळे तिला इतर मुलांशी संपर्क साधण्यास प्रतिबंध होतो कारण तिला सतत त्रास दिला जातो. परिणामी, तनिष्काने तिचा आत्मविश्वास गमावला आणि घरी जास्त वेळ घालवायला सुरुवात केली आणि एक आरक्षित तरुणी बनू लागली. तिच्या तब्येतीच्या समस्यांमुळे तिला एकटे राहावे लागले आणि दुसऱ्या बाजूला तिने तिचे वडील गमावले, त्यामुळे तिच्या आईची सर्व

जबाबदारी तिच्यावर पडली. तनिष्काच्या आईने मुलीला वैद्यकीय उपचार मिळवून देण्याचा प्रयत्न केला, पण त्यासाठी निधीची कमतरता होती. तनिष्का एका सामुदायिक सर्वेक्षणादरम्यान ओळखली गेली, आणि जेव्हा आम्हाला तिच्या अडचणी समजल्या, तेव्हा आम्ही तिला वर्गात दाखल करण्याचा आणि समुपदेशन समर्थन देण्याचे ठरवले जेणेकरून ती तिची परिस्थिती स्वीकारू शकेल आणि त्याचा सामना करू शकेल. तिच्या पाठीवर उंटाचे कुबडे असणे ही कधीच समस्या नव्हती, परंतु तिला सामोरे जाण्यासाठी ती खूपच लहान आहे. तनिष्काने तिला शाळेतल्या

प्रमाणेच वर्गात सर्व घायला सुरुवात केली आणि ती पटकन तिच्या वर्गात आणि तिच्या शाळेच्या वर चढली. म्हणून, आम्ही तनिष्काला तिला आवश्यक असलेली वैद्यकीय सेवा मिळण्यासाठी मदत करण्याचा निर्णय घेतला. आम्ही तिला हॉस्पिटलमध्ये नेले, जिथे डॉक्टरांनी तिला तिच्या उंटाच्या कुबड्यापासून मुक्त होण्यासाठी एक बेल्ट दिला, आणि ते खूप चांगले काम करत आहे! तनिष्काला आता अधिक आत्मविश्वास आणि आत्मविश्वास वाटू लागला आहे. तिने तिच्या अभ्यासात सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करण्याचे वचन दिले आणि आम्हा सर्वांना अभिमान वाटेल. आता तिला गुंडांना सामोरे जाणे शक्य झाल्याने तिने रडणे थांबवले. तिच्या आईनेही तिच्या मुलीच्या तब्येतीत सुधारणा झाल्याचे पाहून रडून आभार व्यक्त केले.

नाव : प्रज्वल पाटील

पत्ता : वाराजे माळवाडी, पुणे

इयत्ता: 8वी

प्रज्वल नावाच्या 13 वर्षांच्या मुलाने 7 व्या वर्गात प्रवेश घेतला होता, परंतु कौटुंबिक त्रासामुळे त्याला शिक्षण सोडावे लागले. प्रज्वलने इच्छा असूनही शाळेत जाणे बंद केले, परंतु त्याच्या अभ्यासात कोणतेही प्रयत्न करण्याऐवजी, त्याच्या पालकांनी वाद घालण्यात, एकमेकांना दोष देण्यात आणि भांडण्यात आपला वेळ घालवला. प्रज्वलने त्याचा भावनिक परिणाम अनुभवला आणि त्याला घरात एकटेपणा जाणवला. सामुदायिक सर्वेक्षणात भाग घेत असताना प्रज्वलने आम्हाला त्याची संपूर्ण कहाणी सांगितली, आम्ही त्याला अभ्यास कार्यक्रमांमध्ये नावनोंदणी करण्यास मदत करू असे विचारले कारण त्याला असे करण्यात आनंद होतो. नोव्हेंबर महिन्यात प्रज्वलने नावनोंदणी केली. प्रज्वल वर्गात परफॉर्म करतो हे

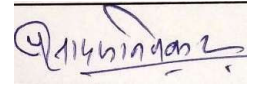
आमच्या लक्षात आले आहे. प्रज्वल शाळेत परत यावे म्हणून आम्ही त्याच्या शिक्षणाचा खर्च उचलण्याचे ठरवले. सूर्य किती तेजस्वी आहे आणि त्याला किती काळजी आणि संरक्षण आवश्यक आहे याबद्दल प्रज्वलच्या पालकांना माहिती नव्हती. त्यांच्या मुलाच्या गरजा समजून घेण्यासाठी आम्ही त्याच्या पालकांशी बोलण्याचा प्रयत्न केला, परंतु ते एकमेकांवर दोषारोप करत राहिले. मात्र, प्रज्वलचा शोध घेईल, असे आश्वासन त्याच्या आईने दिले. त्याच्या शाळेने त्याला 7 वी पर्यंत पैसे भरल्यानंतर परीक्षा देण्यास सक्षम केले, आम्ही त्याच्या शाळेची फी भरली आणि त्याने 7 इयत्तेत उत्तीर्ण होण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले. प्रज्वल सध्या आठवी इयत्तेत आहे आणि वर्गात परतला आहे. शाळेत परतल्यानंतर, प्रज्वल आणि त्याची आई त्यांना शैक्षणिक शिष्यवृत्तीच्या रूपात मिळालेल्या मदतीबद्दल समाधानी आणि कृतज्ञ आहेत

आभार :

ऋणानुबंध सामाजिक संस्थेच्या वतीने आम्ही तुमचे आभारी आहोत कारण तुमच्या मदतीशिवाय आम्ही अनाथ आणि गरजू मुलांपर्यंत पोहोचू शकलो नसतो. एकल पालकत्वामुळे, मुलांकडे वारंवार दुर्लक्ष केले जाते आणि त्यांच्या पालकांकडून त्यांना शिक्षण नाकारले जाते. घरातील प्राथमिक पुरवठादार गमावल्याने आर्थिक अडचणी निर्माण होतात आणि मुलांनी शाळा सोडण्याची आणि बालमजुरी, बालविवाह, लहान मुलांनी भीक मागणे, चोरी करणे आणि इतर अडचणींद्वारे कायदेशीर अडचणीत येण्याची शक्यता वाढते. परंतु तुमचे आभार, आम्ही या जोखमीच्या मुला-मुलींशी संपर्क साधू शकलो, त्यांची शैक्षणिक आव्हाने सोडवू शकलो आणि त्यांच्यासोबत वेळ घालवू शकलो. आम्ही प्रत्येक मुलाला जीवन कौशल्ये, समुपदेशन, शिकवणी, लायब्ररी, वैज्ञानिक मजेदार खेळ इत्यादी सुविधा देऊ शकलो. आज, अनेक मुले सुरक्षित वातावरणात राहतात जिथे त्यांना त्यांचे हक्क, योग्य आणि अयोग्य स्पर्श, प्रेम आणि यामधील फरक याबद्दल शिकवले जाते. आकर्षण, वयाची काळजी, स्वच्छतेचे मूल्य, कौटुंबिक मूल्य, मैत्री आणि मुलांमध्ये विविध विषयांवर सत्र आयोजित करून जागरूकता केली. आम्ही तुम्हाला सर्व श्रेय देतो आणि विनंती करतो की तुम्ही या मुलांना स्वावलंबी होण्यासाठी मदत करा जेणेकरून ते त्यांच्या कुटुंबांना आधार देऊ शकतील आणि समाजातील इतर मुलांसाठी आदर्श म्हणून काम करू शकतील. यामुळे त्यांना स्वतंत्र जीवन जगता येईल.

-----धन्यवाद-----

आपले विनम्र

प्रसाद ए. जानवेकर

प्रकल्प व्यवस्थापक आणि अध्यक्ष

ऋणानुबंध सामाजिक संस्था

9850986079